

Waarom ik vertrok

Historische Roman

Waarom ik vertrok

Historische Roman

Derk Boswijk

Schrijver: Derk Boswijk
2^e Druk
ISBN: 9789402195675
© ing. Derk Boswijk MSc.

INHOUD

STAMBOOM	6
WOORD VOORAF	7
HOOFDSTUK 1	11
HOOFDSTUK 2	20
HOOFDSTUK 3	31
HOOFDSTUK 4	50
HOOFDSTUK 5	72
HOOFDSTUK 6	93
HOOFDSTUK 7	113
HOOFDSTUK 8	125
HOOFDSTUK 9	135
HOOFDSTUK 10	157
HOOFSTUK 11	175
HOOFDSTUK 12	206
HOOFDSTUK 13 (1968)	215
EPILOOG	225
NOTEN	233
FOTOVERANTWOORDING	239

STAMBOOM

Gezin Treur

Reinier Treur – Francina Vuijk
 Eeltje Treur – Reijer Doornebal
 Aaltje Treur – Jan de Bruijn
 Margaretha Treur – Cornelis Kempenaar
 Gerrit Treur – Marrigje Hoogendoorn
 Cornelia Treur – Nicolaas Slootweg
 Jan Treur – Marrigje Korver
 Jacob Treur – Pieterneel Kooman
 Evert Treur – Stevenje Huisman
 Cornelis Treur – Catharina Verboom
 Adriana Treur – Adrianus Spelt
 Dirk Treur – Marretje van Ginkel
 Daniel Treur – Teuntje van Schalk
 Marretje Treur Marinus Treur – Teunje van Schaik (hertrouwd
 na overlijden Marinus met Daniel Treur)

Gezin Verboom

Catharina Verboom – Cornelis Treur
 Cornelia Verboom – Johan Pouw
 Rica Verboom – Kees Vergunst
 Getrude Verboom – Irving Searle
 Helena Verboom – Tom Kulk
 Grace Verboom – Tony Lamp
 Cor Verboom – Grace Jonston
 Peter Verboom (Grote Piet) – Truus van Luling
 Anna Verboom – Dirk Raaphorst
 Gerrit Verboom – Willy van Dam

Peter, Anna en Gerrit zouden samen met de kinderen van Cornelis en Catharina worden teruggestuurd.

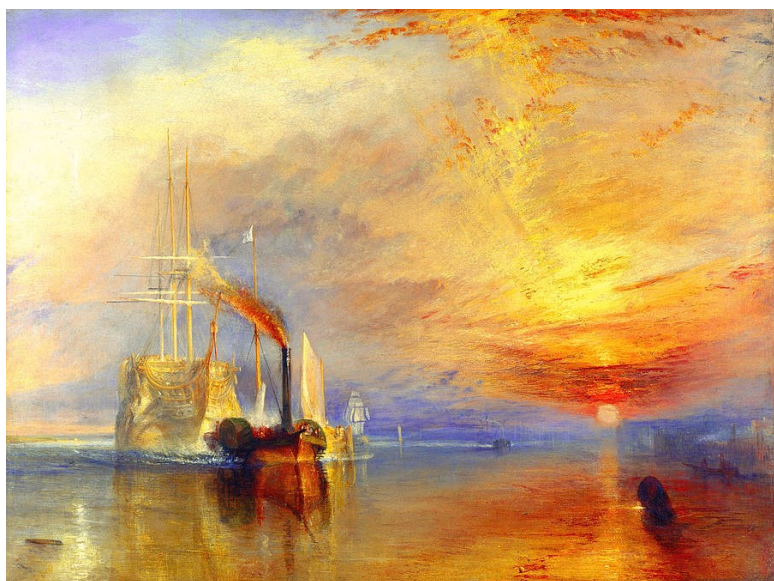
WOORD VOORAF

‘Die goede oude tijd was niet zo heel goed,’ was hetgeen wat mijn oma, geboren in 1917, mij steevast vertelde als ze weer begon met een prachtig verhaal over vroeger. Over hoe ze als jong meisje van amper tien jaar door haar vader werd verhuurd aan een boer om te helpen met het melken en verzorgen van de koeien. De onderwijsinspectie maakte nog even bezwaar, maar na het betalen van een paar gulden boete was daarmee de kous af.

Mijn oma sliep op de deel boven de koeien totdat elke morgen onder aan de trap de boer op een zeikerige toon riep: ‘Marie, wat denk je ervan, zullen we het weer proberen?’ Oma vertelde dan in geuren en kleuren hoe ze nijdig de dekens van zich af gooide om vervolgens om vijf uur ’s ochtends de koeien kilometers verderop uit het land te halen, terwijl de boer in kwestie weer terug in bed dook. Heerlijk waren die verhalen.

Mijn opa had ook een bijzonder leven achter de rug. Daar vertelde hij alleen weinig over. Dat maakte het geheel heel mysterieus, wat ervoor zorgde dat ik na zijn overlijden in 2011 op onderzoek uit ging. De vele documenten en boeken die ik heb gebruikt in mijn onderzoek heb ik apart benoemd

in de noten en literatuurlijst achterin. Om u als lezer de sfeer te laten proeven van een tijd waarvan het nu lijkt alsof deze zich op een andere planeet heeft afgespeeld heb ik het verhaal geschreven als roman. Ik heb getracht om zo veel mogelijk bij de waarheid te blijven. Waar ik ben afgeweken of heb moeten speculeren heb ik dat in de noten achter in het boek duidelijk aangegeven.

The Fighting Téméraire van Joseph Mallord William Turner

Voor dit verhaal gaan we terug naar het begin van de vorige eeuw. Een kantelpunt in de geschiedenis, waar de mensheid afscheid nam van het oude en zich opmaakte voor een hoopvolle en vredige toekomst. Joseph Mallord William Turner geeft dit in 1839 treffend weer met zijn schilderij *The Fighting Téméraire*. Op het schilderij is te zien hoe het oude houten slagschip *de Téméraire*, dat nog meevocht bij de slag

om Trafalgar tegen Napoleon, door een zwarte stoomboot versleept wordt in de richting van de haven, waar hij zal worden gesloopt. Zeilschepen waren achterhaald en oorlog was passé. Een tijd van rust en vooruitgang was aangebroken.

Deze sfeer van vóór de Eerste Wereldoorlog wordt perfect omschreven door de Oostenrijkse schrijver Stefan Zweig in zijn boek *Die Welt Von Gestern*.

Zelfs uit mijn vroegste kindertijd, toen mijn vader nog geen veertig jaar was, herinner ik me niet dat ik hem ooit haastig een trap op of af heb zien lopen, of überhaupt iets haastig heb zien doen. Haast gold niet alleen als iets onbeschaafds, ze was ook werkelijk overbodig, want in deze burgerlijke stabiele wereld met zijn ontelbare kleine zekerheidstellingen en rugdekkingen gebeurde nooit iets onverwachts; wat zich daarbuiten aan de periferie van de wereld aan catastrofes afspeelde, drong niet door de goed gecapitonneerde wand van het beveiligde leven... Wat een lilliputterzorgen waren dat, wat een windstille tijd!

In deze windstille tijd begint dit verhaal.

CORNELIS TREUR

‘Als de wereld vergaat, ga ik naar Nederland.

Want daar gebeurt alles 50 jaar later’

– Heinrich Heine

HOOFDSTUK 1

Wanneer begint een verhaal en wanneer eindigt het? Begint een verhaal bij een geboorte en eindigt het met een begrafenis? Mijn verhaal begon toen ik háár zag.

Het was in de zomer van 1913. Mijn broer Reinier en ik hadden de hele dag op het land gewerkt toen een joviale man, die mijn broer blijkbaar goed kende, hem aansprak. Ik kon het niet allemaal verstaan, maar ik begreep dat we uitgenodigd waren voor een feest. Mijn broer kent echt iedereen. Hoewel we broers zijn, lijken we weinig op elkaar. Hij is twaalf jaar ouder, is fors van formaat, straalt autoriteit uit en is makkelijk in de omgang. Daarentegen ben ik verlegen, fijner gebouwd en een ruime kop kleiner. Hopelijk mag ik ooit nog iets mondiger worden. We bleken uitgenodigd te zijn voor een verjaardagsfeest bij de familie Verboom in Ter Aar.

Ik zie ons nog staan. De feesten die ik gewend was, waren niet te vergelijken met dit feest. Ik was gewend om in een deftige woonkamer, die alleen zondags gebruikt werd, in een kringetje te zitten. Er werd dan altijd op een rustige manier gesproken en de vrouwen en mannen zaten gescheiden van elkaar. Dit was anders. We stonden met de rug tegen de

muur van een rietgedekte boerenschuur terwijl in het midden van de schuur mannen en vrouwen uitbundig dansten op de vioolmuziek die de ruimte vulde. Door de sigarenrook heen zag ik aan de overkant van de schuur de man binnenkomen die ons vanmiddag had uitgenodigd toen we op het veld bezig waren. De man had een fors postuur, een kalend rond hoofd met een korte snor. Terwijl ik zijn postuur opnam boog ik mij naar Reinier en vroeg wie onze gastheer eigenlijk was.

‘Ah.’ Reinier grijnsde. ‘Ik had deze vraag al verwacht. Dat is nu Peter Verboom. Hij is een beetje mysterieus. Peter verdient de kost als veehandelaar, maar er doen veel verhalen over hem de ronde. Zaken schijnen niet zo goed te gaan en daarom zou hij een paar maanden geleden gepoogd hebben zijn boerderij in brand te steken om verzekeringsgeld los te krijgen. Weet natuurlijk niet wat ervan waar is,’ vervolgde Reinier terwijl hij een trek van zijn sigaar nam, ‘maar ik weet wel dat dit niet gelukt is. De brandweer was er onder leiding van de burgemeester snel bij en wist de brand te blussen.’¹

‘Maar als hij zo krap bij kas zit, waarom geeft hij dan zo’n uitbundig feest?’ vroeg ik Reinier.

‘Tja... dat bedoel ik nu, niemand weet precies hoe het zit, Cornelis,’

Reinier praatte nog tegen me toen mijn aandacht werd afgeleid door een meisje met een prachtige maar

tegelijkertijd verlegen uitstraling. Ze kwam binnenlopen met een houten krat met aarden flessen korenwijn. Haar donkerblonde haar, de heldere bruine maar ook trieste ogen die in haar prachtige gezicht stonden, zorgden ervoor dat de muziek en de gesprekken om mij heen vervaagden. Ik voelde een warmte van binnen die ik nog niet eerder gevoeld had. Alles om me heen verdween naar de achtergrond. Blijkbaar viel dit Reinier meteen op toen hij me lachend toefluisterde dat dit Catharina was, de oudste dochter van de man die we zojuist uitgebreid besproken hadden. Hoe dubieus haar vader ook mocht zijn, het maakte mij niet uit. Ik was op slag verliefd.

De hele zomer zou ik nog bij mijn broer in Ter Aar blijven werken, de weekenden woonde ik thuis bij mijn ouders op de boerderij in Mijdrecht. Naast Reinier heb ik nog de broers Gerrit, Jan, Jacob Evert, Dirk, Daniel en Marinus en de zussen Eeltje, Aaltje, Margaretha, Cornelia, Adriana en Marretje.

De familie Treur rond 1910 voor de boerderij aan het Moleneind in Mijdrecht. Links achterin staat Cornelis Treur.

Reinier bezit een oude boerderij aan de Ringdijk in Ter Aar naast molen De Vlinder.² Aan de overzijde van het water woonde zijn schoonvader, de oude meneer Vuijk. Hij had ervoor gezorgd dat Reinier deze oude boerderij kon kopen. Voordat hij en Francien de boerderij konden betrekken moest er nog wel een hoop gebeuren. We hebben dan ook met zijn allen weken voor hun bruiloft een hoop vertimmerd aan de boerderij. Op termijn zal de boerderij plaats moeten maken voor een nieuwe moderne boerderij, maar voorlopig deed hij nog prima dienst. Hoewel ik toen al een tijdje in Ter Aar had verbleven, had ik Catharina nog nooit gezien.

Het duurde tot in september, toen ik ook het weekend in Ter Aar bleef, dat ik haar weer zou zien. Met een smoes had ik mijn ouders ervan overtuigd dat Reinier mij echt nodig had en dat het beter was dat ik het weekend in Ter Aar zou blijven zodat ik maandagochtend vroeg Reinier al kon helpen. Lang voordat iedereen wakker was die bewuste zondagochtend staarde ik al tegen de, met oude kranten dichtgestopte, onderzijde van het pannendak aan. Zou ik haar vandaag misschien weer zien? vroeg ik mezelf af.

Na het ontbijt vertrok ik met het gezin van mijn broer lopend naar de Hervormde Kerk. Hoe dichter we bij de kerk kwamen, hoe drukker de stoet met in zwartgeklede mensen werd. Midden tussen alle weilanden stond een kleine kerk met een torentje midden op het dak. In de volksmond werd de kerk 'De Suikerpot' genoemd. Om de kerk heen stonden wat bomen en lag een begraafplaats waarvan de stenen door de ouderdom verzakt of zelfs omgevallen waren.

Bij binnenkomst liepen we onder het witgeschilderde orgel de kerk in. De monotone klanken van het orgel kwamen ons tegemoet. Zwijgend schoven we achter elkaar de achterste kerkbank in, terwijl ik zo onopvallend mogelijk om me heen keek of ik ergens Catharina kon zien. Mijn hart sloeg een slag over toen ik haar recht in haar ogen keek en haar aan de andere kant van het gangpad zag zitten. Blijkbaar was ik

haar al opgevallen. Geschrokken door het onverwachte oogcontact keken we allebei weg. Het duurde dan ook tot na het eerste gebed en anderhalve psalm dat ik voorzichtig haar kant op keek. Weer kruisten onze blikken elkaar, maar dit keer bleven we een moment naar elkaar kijken en glimlachten.

Cornelis Treur en Catharina Verboom ca. 1916

Man, man, wat voelde ik me gelukkig. Ik draaide mijn hoofd weer naar mijn psalmboek voor me op de bank en zong uit volle borst mee totdat Reinier me aanporde om me erop te wijzen dat ik het verkeerde vers aan het zingen was. Maar wat nu? De rest van de preek heb ik niet meer gehoord omdat ik te druk was met het verzinnen van een goede openingszin. Na het amen stond iedereen op en gingen we

onder luid klokkenspel de kerk uit. Maar nog voordat ik überhaupt actie kon ondernemen pakte Reinier me bij mijn schouder en zei zacht maar met klem: 'Weet wat vader ervan zal zeggen als je met een Verboom thuiskomt.' Ik knikte en antwoordde: 'Reinier, je weet toch dat je haar niet de daden van haar vader kan toerekenen?' Reinier haalde zijn schouders op en stapte op Peter Verboom af, die net de kerk uit kwam lopen en al weer druk aan de praat was met een collega veehandelaar. Ik hoorde nog net dat Reinier het gezin Verboom uitnodigde voor de koffie en dat Verboom hiermee instemde.

Reinier draaide zich om en gaf me lachend een knipoog terwijl ik tegelijkertijd besepte dat ik nu wel in actie moest komen. Weer zo'n moment waarop ik wilde dat ik iets meer van het flamboyante van mijn broer had.

Daar zaten we dan in de zondagse kamer terwijl Francien, mijn schoonzus, met een dienblad rammelend porselein en koffie de kamer binnenkwam. Het gezin Verboom met negen kinderen vulde de kamer. Een aantal stoelen uit de keuken moest worden bijgehaald. Catharina zat schuin tegenover mij en hoewel we wat blikken hadden gewisseld, hadden we nog geen woord tegen elkaar gezegd. Nadat iedereen was voorzien van koffie nam Reinier het woord. 'Peter,' begon hij, 'we kennen elkaar al jaren in de handel, maar je bent hier

nog nooit geweest. Laat ik eerst mijn vrouw en mijn gezin aan je voorstellen.’ Nadat hij dit had gedaan besloot hij: ‘Cornelis, die heb ik je nog niet voorgesteld, hij is mijn jongere broer en werkt deze zomer bij me als knecht. IJverige jongen aan wie jij wellicht later ook wel wat kan hebben.’ De laatste zin leek hij uit te spreken met bijna een dubbele betekenis. Peter keek me hierop aan, nam merkbaar de tijd om mij even op te nemen en antwoordde toen: ‘Cornelis, die was ons wel opgevallen’, terwijl hij glimlachend schuin Catharina aankeek. Catharina keek verlegen naar beneden terwijl ik rood aanliep. Anna, de moeder van Catharina, die nog niet veel gezegd had, brak het ijs door mij het hemd van het lijf te vragen. Inmiddels waren Peter en Reinier al verder verwickeld in een gesprek over de prijzen van gewassen en vee. Dit ondanks het feit dat Anna al meerdere keren had gezegd dat dit geen gespreksonderwerp was voor een zondag.

Terwijl de aandacht van ons was afgedwaald schoof ik mijn stoel naast die van Catharina en stelde ik me voor het eerst persoonlijk voor en vroeg haar iets over zichzelf te vertellen. Ze leek haar verlegenheid verloren te hebben toen ze honderduit begon te praten. Over dat ze van school was gegaan en dat ze haar moeder nu hielp bij het huishouden en de opvoeding van haar jongere broertjes en zusjes. Dat ze net als ik uit een groot gezin kwam, over haar hobby’s. En

hoewel niet alle onderwerpen mij normaliter zouden interesseren had ik geen enkele moeite om te luisteren naar haar lieve, zachte maar heldere stem. Dit was gelijk mijn kans om haar onbeschaamd van dichtbij op te nemen zonder dat het opviel. Ze was nog mooier dan de eerste keer dat ik haar zag. Ik vergat de wereld om me heen terwijl ik aan haar lippen hing en schrok toen haar vader plotseling voor me stond en lachend zijn hand naar mij uitstak om gedag te zeggen. 'Nu heb je nog helemaal niks over jezelf kunnen vertellen,' zei Catharina verontschuldigend tegen me, waarop haar vader opperde dat ik deze week maar een keer na het werk op de koffie moest komen. Deze uitnodiging nam ik uiteraard met beide handen aan.

HOOFDSTUK 2

Maandag begon de werkweek weer vroeg. Nu ik het weekend was blijven slapen, kon ik al vanaf zes uur beginnen met de koeien uit het land halen om te melken. De zomer liep op zijn eind, waardoor het 's ochtends nog donker was en een dikke mist als een deken over het land lag. Ik kon de koeien alleen zien door op mijn knieën te gaan zitten om zo laag over het natte gras onder de mist door de koeienpoten te zoeken. Elke vier poten was een koe en ik moest er in totaal eenentwintig ophalen. Nadat ik ze allemaal gevonden had en bij elkaar had gedreven bracht ik ze naar voren. Reinier was inmiddels klaar met het voeren van het kleine vee en stond me samen met Frank, een andere boerenknecht uit het dorp, op te wachten zodat we samen de koeien begonnen te melken. Na het melken bracht Francien ons verse koffie met een stuk ontbijtkoek, die we druk pratend over van alles en nog wat opaten. De zon was inmiddels opgekomen en verjoeg de mist. Nadat we de koffie hadden gedronken sjouwden we de volle melkbussen naar het erf zodat deze konden worden opgehaald door de coöperatie.

De rest van de dag bestond uit allerlei klusjes op en rond het erf, zoals het mesten van het varkenshok, het schoffelen van

de moestuin of het schoonhouden van het erf. We werkten dan door tot het avondeten om zes uur. Daarna deden we nog wat werk in huis waarop we ons vervolgens wasten om rond acht uur koffie te drinken en daarna de bedstee in te kruipen. Zo voltrokken mijn dagen in de zomer van 1913 zich. Behalve de donderdag. Op donderdag ging ik samen met Reinier en nog een aantal veehandelaren uit Ter Aar naar de veemarkt in Leiden.

Veemarkt in Leiden met molen 'De Valk' op de achtergrond.

(historische Canon van Leiden)

Prachtig vond ik het. Al die boeren met hun vee uit de wijde omgeving die door het op elkaar klappen van hun handen handeldreven. Naast de handel was er ook voldoende te beleven voor buitenstaanders. Zo waren er eetstalletjes en

werden er diverse wedstrijden georganiseerd. Ik wurmde me tussen de menigte door om de wedstrijd voor 'de mooiste stier' van de markt te zien. Tot mijn grote verbazing zag ik net op tijd dat de scheidsrechter een stier van Peter Verboom als winnaar aanwees.¹ Sinds afgelopen zondag had ik Peter Verboom niet meer gezien en hoewel ik stond te popelen om op zijn uitnodiging om koffie te drinken in te gaan, was het er nog niet van gekomen. Ik zag hoe hij genoot van de belangstelling en het applaus dat hem ten deel viel. Ik hoorde twee mannen naast mij met elkaar mompelen. "t Zal me niks verbazen als die stier helemaal niet van hem is', waarop de andere man antwoordde: 'Hij is net zo onbetrouwbaar als zijn broer Jan.' Gewoon jaloers, dacht ik en ik besloot er verder geen aandacht aan te geven. Ik wurmde me verder door de menigte heen en stond eindelijk voor Peter zodat ik hem kon feliciteren met zijn prijs.

'Ha, Treur!' riep Peter, waarop hij me een harde klap op mijn schouder gaf. 'Mijn aankomend schoonzoon,' riep hij lachend naar de mannen die naast hem stonden. Ik voelde mijn gezicht rood aanlopen toen hij dit zei, hoewel ik moet bekennen dat ik er alles voor over zou hebben om dit voor elkaar te krijgen. Ik lachte en deed maar net of ik het niet gehoord had en begon zo snel mogelijk over de stier die zojuist in de prijzen was gevallen. Achter mij verdrongen zich nog twee mannen om Peter te feliciteren. Ik herkende

de heer Copray, kassier van de Boerenleenbank², die ook zakendeed met mijn vader, en ene heer Gerrit Spruijt, die slager was in Ter Aar. Aan het einde van de middag klommen Reinier en ik weer op de kar terug naar huis. 'En?' zei Reinier terwijl hij met een schuin oog naar me keek. 'Wanneer ga je koffiedrinken bij je schoonpa?' 'Je hebt het dus gehoord. Tja, ik kom er nu niet meer onderuit,' antwoordde ik, 'maar ik ga morgenavond langs en eet gelijk mee, als jij en Francien het goed vinden.' 'Je gaat je gang maar, je bent tenminste volwassen, maar weet wel dat Peter niet bij iedereen geliefd is, Cornelis,' antwoordde Reinier. Ik was eigenlijk wel benieuwd wat hij hiermee bedoelde, maar besloot het maar te laten voor wat het was.

De vrijdag voltrok zich als alle andere dagen, met dat verschil dat hij een eeuwigheid leek te duren. Ik zou vanmiddag eerder stoppen met werken zodat ik gewassen bij de familie Verboom kon mee-eten. Maar elke keer wanneer ik Reinier of Frank vroeg hoe laat het inmiddels was, was het nog maar een kwartier of een halfuur later. Eindelijk om vier uur reed ik de kruiwagen met gereedschap de schuur in en haastte ik me naar binnen. Francien had inmiddels een teil met warm water neergezet met een spons, en mijn zondagse broek en schone kiel lagen op mijn bed klaar. Ik had het liefst mijn pak aangetrokken dat ik eerder

dit jaar speciaal in Mijdrecht had gekocht toen we met het hele gezin voor de boerderij van mijn ouders op de foto gingen, maar dat lag helaas nog thuis. Ik zei Francien gedag en sloeg de deur achter me dicht. Ik moest moeite doen niet naar de boerderij van Verboom toe te rennen.

Toen ik na tien minuten lopen de boerderij van Verboom in zicht kreeg, zag ik een aantal mannen met hevige gebaren met elkaar praten. Ik hoorde het niet maar kon eruit opmaken dat de mannen ruzie hadden. Toen ik dichterbij kwam, zag ik dat Peter Verboom erbij stond. Toen hij mij aan zag komen stak ik mijn hand op. Hij zwaaide terug en ik kon zien dat hij hierop het heftig ogende gesprek afkapte en zich omdraaide en naar binnen ging. De mannen riepen Verboom nog wat na en verlieten toen ook het erf. Ik groette de mannen die verder niks terugzeiden.

Mijn hart maakte een sprongetje toen ik Catharina in de deuropening zag verschijnen. Ze liep me snel tegemoet en groette me zo spontaan dat ik moeite had om haar niet om de nek te vliegen. Ze pakte mijn hand, waarop ik bijna een elektrische schok voelde, en trok me het erf over naar binnen toe. Net voordat ik door de deur naar binnen ging, zag ik dat de rieten kap van de hooiberg die dicht tegen de boerderij stond voor een groot deel was verbrand. Catharina zag dat ik dit had opgemerkt en zei: 'Tja, broertjes! Uit

school zijn ze met lucifers gaan spelen, gelukkig was de brandweer er snel bij.'

Ik kwam in een hal met een mooi geboende hardstenen vloer en een hoog plafond waar een kroonluchter aan hing. Langs de houten lambrisering stond een antiek kastje met een kristallen fruitmand vol met vers fruit. Schuin de woonkamer in zag ik een smakvolle inrichting waarbij zelfs de zondagse kamer van mijn ouders in het niet viel. Die Verboom zit aardig in de slappe was, dacht ik bij mezelf. Ik had mijn schoenen net uit toen vanuit de keuken de moeder van Catharina, Anna, aan kwam lopen met een glimlach op haar gezicht. Het leek alsof ze net had gehuild. 'Gaan jullie maar even in de woonkamer zitten, ik kom zo thee brengen en dan kunnen we over een klein uurtje eten,' zei Anna tegen haar dochter. Ik nam plaats in een heerlijke stoel terwijl Catharina op de bank tegenover mij neerplofte. 'Je had vader gister gezien op de veemarkt, begreep ik,' begon Catharina. 'Ja, dat klopt, hij had een prijs gewonnen voor de mooiste stier,' antwoordde ik. 'Een stier? We hebben helemaal geen stier meer,' zei Catharina verbaasd en ze vervolgde meteen: 'Maar Cornelis, vertel eens iets over jezelf, voordat ik weer onze spaarzame tijd volpraat.' En zo vertelde ik dat ik uit Mijdrecht kwam en nog thuis op de boerderij woonde, maar deze zomer bij mijn broer in Ter Aar zou werken. Dat ik uiteindelijk zelf ook boer wilde worden met een eigen